

5. Заключение

Нека се върнем към заявената в началото теза. Има достатъчно основания тя да бъде преформулирана и конкретизирана по следния начин:

1. През целия социалистически период циганите в София са обитавали обособена част на града. Независимо че в различни документи се споменават множество „средоточия“ на циганско население (в някои документи те са 18), основната част е концентрирана в кв. „Факултета“ и кв. „Филиповци“.

2. Циганите са били обект на целенасочени действия след 1958 година. Дотогава тяхното съществуване в периферията на София не е забелязвано.

3. Целенасочените действия на местната власт, решения за които се вземат в изпълнение на постановления на национално равнище, трябва да се реализират в среда, в която устойчиво се възпроизвеждат негативни нагласи към циганите. Фактът, че този противодействащ фактор се споменава едва през 1979 г., не бива да ни заблуждава. „Признание“ за действието му скрито присъства в „плавната“ промяна на образователната политика – от забрана на циганските училища към изолиране на учениците от цигански произход и откъсването им от семейната среда; присъства и във фактическия неуспех на политиката за „разсредоточаване“ на циганското население, а и за трудоустрояването му. **Независимо как ще оценяваме тези политики (като асимилационни, интеграционни, репресивни) няма как да не допуснем, че социалистическата държава и местните институции имат достатъчен властови ресурс за тяхното систематично провеждане.** Несистематичното им провеждане обаче говори, че те се срещат на терена на своята реализация със значимо противодействие. Ако определим политиката в областта на образованието като асимилационна, трябва да отчетем, че тя се провежда чрез **изолация от „семејната среда“, но и чрез фактическа изолация от „българското общество“** – вероятно се предполага, че образованието е способно да „превъзпита“ изолираните от семейната среда ученици от цигански произход така, че те да забравят